

การสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
บางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
The Creating Guidelines of Learning Community Development for Bang
Khanun Sub-District Administration Organization, Bang Kruai District,
Nonthaburi

จิรวุฒิ เชิญเกียรติประดับ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: jichea@rpu.ac.th
Jirawut Chearnkaitpradab
Lecturer, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

(Received: August 31, 2022; Revised: September 13, 2022; Accepted: September 23, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริหารด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านแนวทางการปฏิบัติ ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านองค์การ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ ด้านเทคโนโลยีกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 4) นำเสนอแนวทางสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเก็บกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ 16 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยครอบคลุมพฤติกรรมพบว่าความรอบรู้แห่งตนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.31$, $SD=0.55$) แบบแผนความคิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.82$, $SD=1.31$) การมีวิสัยทัศน์ร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.35$, $SD=0.48$) การเรียนรู้ร่วมเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.35$, $SD=0.46$) การคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.88$, $SD=0.85$) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริหารด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านแนวทางการปฏิบัติ ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการจัดการความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความรู้แห่งตน ($\beta=0.33$) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\beta=0.29$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\beta=0.26$) ด้านความรู้แห่งตน ($\beta=0.24$) ด้านแบบแผนความคิด ($\beta=0.22$) ตามลำดับ 4) การสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

Abstract

The objective of this research were to; 1) study the level of being a learning community of the Sub-district Administrative Organization. 2) study the relationship between management factors and environmental analysis Strategy in terms of practice factors of success with the condition of being a learning community. 3) study the relationship between factors influencing being a learning community. Learning, organization, personnel, and knowledge management technology with the condition of being a learning community and 4) to present guidelines for the development of a learning community. This research is mixed-method research using quantitative research. By collecting a sample of 400 people and qualitative research of 16 people.

The research results show that; 1) The level of being a learning community by covering behavior was found that self-knowledge was at the highest level ($\bar{x}=4.31$, $SD=0.55$), and thought patterns were at a high level ($\bar{x}=3.82$, $SD=1.31$). At the highest level ($\bar{x}=4.35$, $SD=0.48$), team learning was at the highest level ($\bar{x}=4.35$, $SD=0.46$). System thinking was at a high level ($\bar{x}=3.88$, $SD=0.85$). 2) The relationship between management factors and environmental analysis Strategy in terms of practice factors of success with the condition of being a learning community. 3) It was found that the factors influencing the learning community in terms of knowledge management had a positive influence on the learning community condition. With statistical significance at the .01 level, in terms of self-knowledge ($\beta=0.33$), systematic thinking ($\beta=0.29$), team learning ($\beta=0.26$), self-knowledge ($\beta=0.24$) in terms of thought patterns ($\beta=0.22$). 4) Creating a learning community development approach for Bang Khanun Subdistrict Administrative Organization to

become a learning community the development strategy should be formulated into a learning community that can be put into practice.

Keywords: learning community, factors influencing learning, guidelines of learning community development

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ตามเป้าประสงค์ของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะสะท้อนผลถึงการสร้างให้ประเทศมีความเข้มแข็งซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ พร้อมทั้งยังเป็นการสร้างสุขภาวะที่ดีของประชาชนในชุมชนให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และเป็นพลเมืองดีของชาติ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ซึ่งรัฐบาลได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศว่าด้วยการเสริมสร้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในชุมชนที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ในทุกช่วงวัยโดยเน้นการจัดระบบการเรียนรู้ผ่านการพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทุกช่วงวัยและทุกรูปแบบตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เป็นแนวคิดในการพัฒนาชุมชนโดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในชุมชน (Leadership) และการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน (Team Learning) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะร่วมกัน และพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องทันต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน (พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ, 2560) การมีชุมชนแห่งการเรียนรู้นี้จะทำให้ชุมชนและทรัพยากรมนุษย์มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและผลประสิทธิผล โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีม (Team Working) สร้างกระบวนการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เกิดการคิดริเริ่ม (Initiative) และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะทำให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับสถานะการแข่งขันรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ การมุ่งมั่นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนด้วยการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวคิดการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับการศึกษาพื้นฐานจนถึงระดับการศึกษาขั้นสูง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล,

2562) มีเป้าหมายและมีระบบงานในการพัฒนาผู้นำ และทรัพยากรมนุษย์ทุกคนในชุมชนโดยการส่งเสริมและยกระดับการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นชุมชนที่เอื้อการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ชุมชนโดยรอบที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของ อบต.บางขุน มีจำนวน 5 หมู่บ้าน และมีการรวมกลุ่มของสมาชิกในแต่ละหมู่ มีบางหมู่บ้านที่ยังขาดการประสานงานระหว่างกันจึงทำให้การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจาก อบต.ยังกระจายไม่ทั่วถึง หรือตัวแทนของหมู่บ้านที่เข้าร่วมประชุมกับ อบต.บางขุน นำข้อมูลไปถ่ายทอดไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน และทำให้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องมีการติดตามข้อมูลกันเองจากป้ายประกาศของแต่ละหมู่บ้านจึงส่งผลให้คนที่อาศัยอยู่ในเขตความรับผิดชอบของ อบต.ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นได้รับความช่วยเหลือในกรณีเหตุการณ์ที่จำเป็นไม่ทันท่วงทีหรือตกหล่นได้ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมและการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้ตามศักยภาพของตนเองอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนโดยใช้องค์ประกอบจากแนวคิด ทฤษฎี นักการศึกษาที่หลากหลาย ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลมาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือในการบริหาร วางแผน กำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมาย ให้มีคุณค่าสูงสุดตามบริบทของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์และส่งเสริมการพัฒนาแนวทางความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

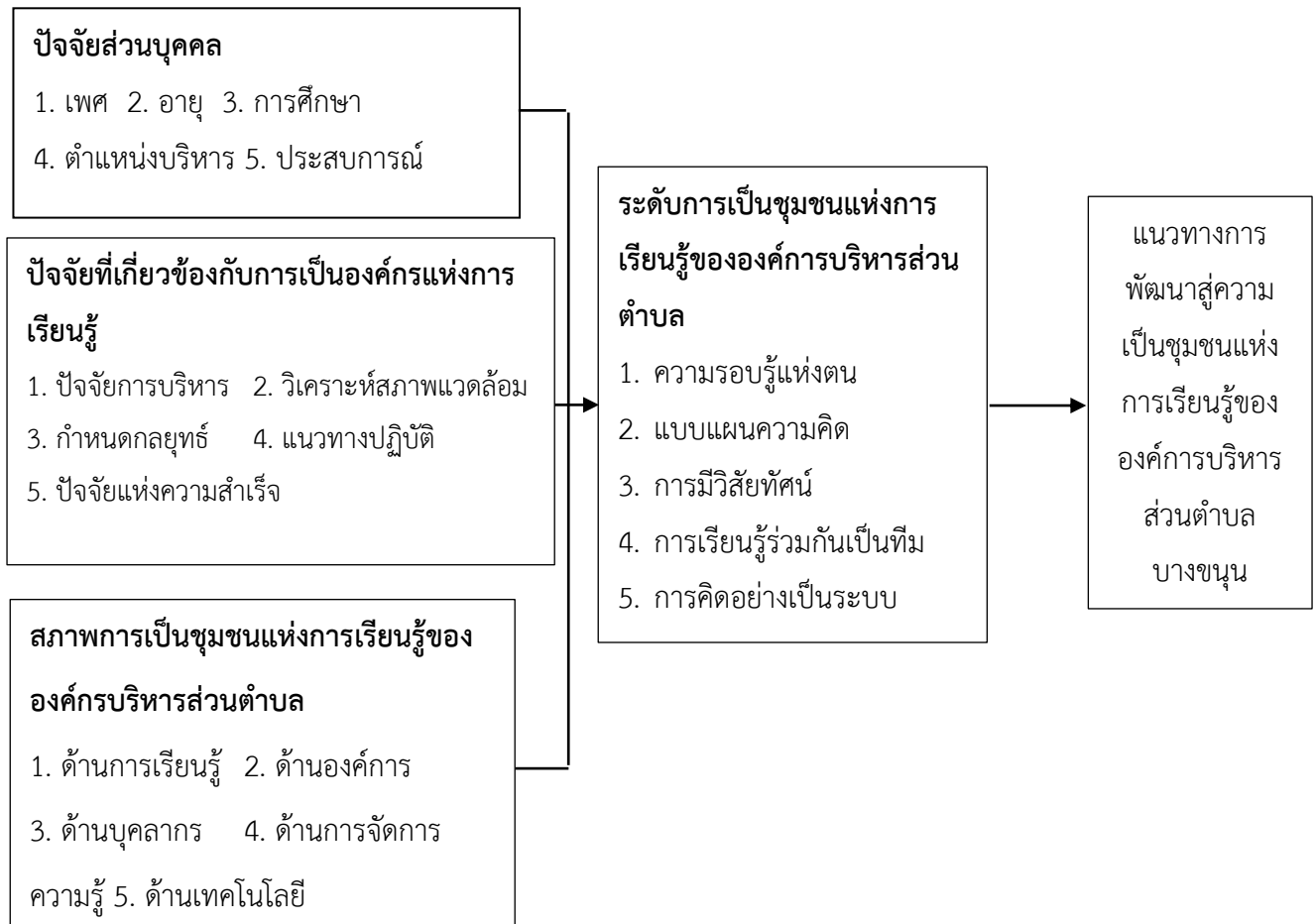
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านแนวทางการปฏิบัติ ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านองค์การ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ ด้านเทคโนโลยีกับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
4. เพื่อนำเสนอแนวทางสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลมีความสัมพันธ์ต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: Peter Senge (2006)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขนุน สมาชิกในชุมชนทั้ง 5 หมู่บ้าน มีจำนวน 6,637 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2563: ออนไลน์) การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่จะยอมรับได้ว่ามากพอที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากรได้ตามสูตรของ

Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) การคำนวณได้จำนวนประมาณ 377 ตัวอย่าง แต่ในที่นี้จะทำการเก็บข้อมูล 400 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันการได้ข้อมูลไม่ครบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ แบบสอบถาม และประเด็นคำถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติที่ใช้อธิบายลักษณะ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานจะใช้ในการวิเคราะห์ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) และยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participation observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) เพื่อทำการยืนยันความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านบริหารที่จะทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ยังขาดการกำหนดนโยบายการบริหารให้ชัดเจนในทุกระดับของการจัดการความรู้ โดยการบริหารส่วนตำบลต้องมีคณะกรรมการการจัดการความรู้ในทุกระดับ และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทุกฝ่ายให้เกิดการบูรณาการความรู้ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการความรู้ที่ทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดอบรมกิจกรรมของการจัดการความรู้มุ่งสู่การพัฒนาในชุมชนโดยมีตัวชี้วัดของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และนำระบบเทคโนโลยีมาเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ทำให้การจัดการระบบข้อมูลมีประสิทธิภาพรวดเร็ว โดยส่วนใหญ่ปัญหาการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุนเกิดจากตัวบุคคล กลุ่มชมรมต่าง ๆ เรื่องของการจัดการความรู้ที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมการจัดการความรู้มุ่งสู่การพัฒนาในชุมชน ทั้งนี้การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนนำไปสู่การเรียนรู้โดยปฏิบัติ และการทำงานเป็นทีมที่สามารถทำให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันง่ายขึ้น เกิดความยั่งยืนในหน่วยงานจัดการบริหารความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดได้ผ่านช่องทางที่ตามป้าประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล และเสียงตามสายของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เช่น กลุ่มไลน์ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างหลากหลาย และควรปรับระบบฐานข้อมูลในการจัดเก็บ

ข้อมูลเป็นหมวดหมู่และการเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสม สามารถเข้าถึงระบบข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการ
ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ด้านบริหาร	1.00							
2. ด้านการสารสนเทศ	0.58**	1.00						
3. ด้านภาวะผู้นำ	0.63**	0.71**	1.00					
4. ความรอบรู้แห่งตน	0.32**	0.50**	0.44**	1.00				
5. แบบแผนความคิด	0.40**	0.54**	0.48**	0.67**	1.00			
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	0.42**	0.60**	0.53**	0.59**	0.63**	1.00		
7. การเรียนรู้ร่วมกันเป็น ทีม	0.38**	0.56**	0.50**	0.50**	0.61**	0.69**	1.00	
8. การคิดอย่างเป็น ระบบ	0.31**	0.46**	0.42**	0.53**	0.55**	0.63**	0.67**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับ
ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่าง
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านบริหาร ด้านสารสนเทศ ด้านบุคลากร
ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ประกอบด้วย ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ
การคิดอย่างเป็นระบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้
ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็น
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านความรอบรู้แห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.32, p\leq.01$: $r=0.44, p\leq.01$:
 $r=0.45, p\leq.01$: $r=0.50, p\leq.01$: $r=0.44, p\leq.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีมี
ความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านแบบแผนความคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($r=0.40, p\leq.01$: $r=0.44, p\leq.01$: $r=0.53, p\leq.01$: $r=0.54, p\leq.01$: $r=0.48, p\leq.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ

ความรู้ และด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.42, p\leq.01$: $r=0.52, p\leq.01$: $r=0.50, p\leq.01$: $r=0.60, p\leq.01$: $r=0.52, p\leq.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.38, p\leq.01$: $r=0.47, p\leq.01$: $r=0.53, p\leq.01$: $r=0.56, p\leq.01$: $r=0.50, p\leq.01$: $r=0.50, p\leq.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการคิดอย่างเป็นระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.31, p\leq.01$: $r=0.50, p\leq.01$: $r=0.48, p\leq.01$: $r=0.46, p\leq.01$: $r=0.42, p\leq.01$) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านชุมชน ด้านบุคลากร ด้านการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยี โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ได้ผลสรุปดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้	สภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (LO)				
	ความรอบรู้	แบบแผน	การมี	การเรียนรู้	การคิดอย่าง
	แห่งตน	ความคิด	วิสัยทัศน์ร่วม	เป็นทีม	เป็นระบบ
1. ด้านการเรียนรู้	0.66	0.12	0.51	0.92	0.15
	x	x	x	x	x
2. ด้านชุมชน	0.01	0.67	0.04	0.09	0.00
	✓	x	✓	x	✓
3. ด้านบุคลากร	0.14	0.00	0.73	0.04	0.04
	x	✓	x	✓	✓
4. ด้านการจัดการความรู้	0.00	0.00	0.00	0.00	0.12
	✓	✓	✓	✓	x
5. ด้านเทคโนโลยี	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05
	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่ามีปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าปัจจัยด้านการเรียนรู้ ไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญ

3. แนวทางสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งต้องกำหนดนโยบายการบริหารที่ชัดเจนตั้งแต่ระดับของการจัดการความรู้ และต้องมีคณะกรรมการจัดการความรู้ในทุกหน่วยงาน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทุกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการบูรณาการความรู้ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเพื่อถ่ายทอดนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และการบริหารสั่งการขององค์การต้องมีความชัดเจน สามารถนำสู่การปฏิบัติและควบคุมคำสั่งให้เป็นไปตามแผน รวมทั้งมีผลประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โยบายที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้ที่ทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมอบรมการจัดการความรู้มุ่งสู่การพัฒนาในชุมชน โดยกำหนดตัวชี้วัดของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีมที่สามารถทำให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันง่ายขึ้น เกิดความยั่งยืนในหน่วยงาน ผลักดันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งควรระบุใช้เป็นแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเริ่มจากตัวบุคคล ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตระหนักกับบุคลากร ให้เกิดการเรียนรู้อย่างยึดติดกับเรื่องเดิม ๆ ให้มีการเรียนรู้ที่หลากหลายและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ควรสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการสำหรับบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและสำหรับคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อให้คนในชุมชนสามารถที่จะสื่อสารกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เพื่อให้การจัดการระบบข้อมูลมีประสิทธิภาพรวดเร็ว ส่งผลสะท้อนถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่รวดเร็วขึ้นในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การนำระบบเทคโนโลยีมาจัดทำข้อมูลหรือคลังความรู้ มาใช้พัฒนาเป็นองค์ความรู้เผยแพร่ในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจนทำให้เกิดเป็นคลังความรู้ที่มีคุณภาพของบุคลากรอย่างหลากหลาย และควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่และการเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสม ควรมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ ให้มากกว่านี้ และสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนร่วมกันมุ่งสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำหรับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน แต่ละชมรมมีความสำคัญในการนำพาชุมชนให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายในทุก ๆ ด้าน โดยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรสร้างวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นตัวอย่างที่เหมาะสมโดยมีการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ นำมาพัฒนางานให้เกิดความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหาร ในการที่จะพัฒนาชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง การมีวิสัยทัศน์ร่วม ($r=0.430$) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($r=0.391$) ด้านแบบแผนความคิด ($r=0.363$) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($r=0.326$) และด้านความรอบรู้แห่งตน ($r=0.301$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อนำข้อมูลมาสรุปทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยด้านการเรียนรู้ไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถอธิบายความแปรปรวนของสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการจัดการความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความรอบรู้แห่งตน ($\beta=0.33$) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\beta=0.29$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\beta=0.26$) ด้านความรอบรู้แห่งตน ($\beta=0.24$) ด้านแบบแผนความคิด ($\beta=0.22$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน มีมุมมองและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนโดยการระดมความคิดจากบุคลากรทั่วทั้งชุมชน เพราะการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นโยบายและบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันสำหรับตัวบุคคลส่งผลต่อการถ่ายทอดข้อมูลออกไป การกำหนดกลยุทธ์ ระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาดำเนินการ ทำการวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากำหนดแนวทางในการดำเนินงาน นำมาวางแผนยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะบุคลากรให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ และมีการดำเนินกลยุทธ์รูปแบบกรรมการคณะทำงานมีการรายงานแผนรายงาน กำหนดแผนกลยุทธ์ แผนประจำปี มีการกำกับติดตาม มีแผนยุทธศาสตร์ 1-5 ปี มีการกำหนดเป้าหมายในกลยุทธ์ชัดเจนตาม

แผนงานของการจัดการความรู้และมีการติดตามประเมินผล แผนนโยบายควรกำหนดโครงสร้างให้ชัดเจนจากกระบวนการทำงานโดยใช้เครื่องมือหรือสื่อที่จะใช้ถ่ายทอดความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติ ผู้บริหาร บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการตามนโยบายของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเน้นการปฏิบัติอย่างแท้จริงและเห็นความสำคัญการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ควรมีการจัดประชุมกำหนดแนวทางแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุน รวมทั้งบุคลากรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงลักษณ์ เวชธรรมา (2556) เรื่องการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ความสำเร็จ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นว่า ทรัพยากรมนุษย์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยผู้บริหารให้การสนับสนุนการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการจัดการความรู้ที่ชัดเจน ทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ตกผลึกความรู้ไว้อย่างชัดเจน และนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้มแข็งชัดเจน ร่วมกับคนในชุมชนพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน ค่านิยมร่วมกัน สามารถขับเคลื่อนให้พัฒนาให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในชุมชน นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน การขับเคลื่อนอย่างชัดเจน

แนวทางพัฒนา 1. การผลักดันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มุ่งสู่การเป็นจัดการความรู้ควรบรรจุใช้เป็นแผนกลยุทธ์ โดยเริ่มจากตัวบุคคล ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตระหนักกับบุคลากรการสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นศูนย์กลางหลักในการรวบรวมความรู้ของชุมชน ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเอาจุดเด่นที่ต่างกันของกลุ่ม ชุมชนต่างของบุคลากรในชุมชนนำมาแลกเปลี่ยนก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างคลังความรู้ของชุมชน 3. การทำระบบสารสนเทศผ่านเครือข่ายร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูมาศ กุลละศิริมา และคณะ (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดการความรู้โดยใช้เครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ชุมชนตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยชุมชนต่าง ๆ ควรมีการแบ่งปันคลังความรู้ร่วมกันใช้ประโยชน์ร่วมกัน จัดเวทีประชุมผ่านเครือข่ายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแบ่งปันและถ่ายทอดกลยุทธ์ในการนำสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง ขับเคลื่อนร่วมกันมุ่งสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และร่วมกัน สร้างบรรยากาศแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารองค์การส่วนตำบลและผู้นำชุมชน ควรเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมของการเรียนรู้ของบุคลากรในชุมชนผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ตั้งไลน์กลุ่มของแต่ละชุมชน เป็นต้น
2. ผู้บริหารองค์การส่วนตำบลและผู้นำชุมชน ควรเน้นเรื่องแรงจูงใจ ด้านการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญที่ตัวคนเพราะจะต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา ด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญมากในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์การที่มีกระบวนการจัดการความรู้ที่ชัดเจน ตัวบุคคลนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น จัดประชุมตัวแทนของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมทุก 2 สัปดาห์
3. ผู้บริหารองค์การส่วนตำบลและผู้นำชุมชน ควรเน้นการปรับโครงสร้างให้เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในการทำงานส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแบ่งปันและถ่ายทอดกลยุทธ์ในการนำสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง ขับเคลื่อนร่วมกันมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกัน ประสานงาน สร้างบรรยากาศนวัตกรรมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถเข้าถึงระบบข้อมูลที่เป็นสำหรับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บริหารองค์การส่วนตำบลหรือผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านควรมีการจัดทำการระดมความรู้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างองค์ความรู้ของชุมชนอย่างเป็นระบบร่วมกับคนในชุมชน เช่น นัดหมายกำหนดการล่วงหน้าในแต่ละกิจกรรมอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เป็นต้น
5. ผู้บริหารองค์การส่วนตำบล และผู้นำชุมชนควรสร้างศูนย์เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของตนเองและประสานกับกลุ่มสมาชิกต่างภายในชุมชนมาจัดการให้ความรู้กับคนภายในชุมชนที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน

เอกสารอ้างอิง

- จงลักษ เวชธรรมา. (2556). การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแหลม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2543). สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. (2560). **แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อุตสาหกรรมการบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เรณูมาศ กุลละศิริมา และคณะ. (2556). **แนวทางในการจัดการความรู้โดยใช้เครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ชุมชน ตำบลโคกโคเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วารสารวิจัย มสส สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 12 มกราคม-เมษายน 2016.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). **การถอดบทเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักบริหารการทะเบียน. (2563). ค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.bangkhanoon.go.th/tambon/general>
- Peter M. Senge. (2006). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**. New York: Doubleday.